

právanie skončím tým, ako v novembri napadol prvý sneh. Keď uplynul rok od môjho odchodu na študijnú cestu, našiel som cez starý parčík pred Rytierskym domom. Prvý sneh zastavila moje kroky a z čerstvo napadnutej snehovej vrstvy na mňa pozerala výsmešná tvár Fine van Brooklyn. Keď som neobyčajne dráždivo zacítil vôňu slnka z jej oči, uvedomil som si, že Fine v tej chvíli sedí v teplej izbičke v malom holandskom mestečku a venuje mi mimovoľný úsmev, alebo so smiechom nahlas vyslovuje moje meno. Keď som veľké prekvapenie som k nej už necítil opovrhnutie. Čas plynul a ja som kráčať v ústrety svojmu prvému spechu, ktorý zaplní všetko, čo zostalo prázdne, prepasí a zacelí rany. Moja nenávisť pohasla, ba navyše kdesi hlboko v mojom vnútri sa prebudila neha. Prvý sneh v čiernej zemi môjho srdca, ale pod ňou ešte vždy žije oči, tieňový život moja láska. Už len myšlienka na daleko v cudzej krajine mimochodom vyslovila moje srdce. Keby som sa opäť naň zabudla, tú lásku znova prebúdza a uvádza ju do života som do snehu, aby som ju prikryl, a pokračoval na univerzitu.

Fine van Brooklyn, ty zlé, skazené dievča. Keby som sa opäť naň zabudla, aká si bola vtedy, nemilosrdne by som ňu zabila a otcovsky by som ňu vyplieskal po tvojom pôvabnom úsmevu. Ale aj tak by som sa asi radšej vyhol žiarivému pohľadu tých tmavomodrých očí.

(1938)

Dom nebol ďaleko od hradskej. V podvečer prišiel gazda k vrátnikovi s kamennými stĺpkami, zastal pri mladom dube a zahľadel sa naň. Hnedé žalude mu chrupotali pod nohami. Zapálil si cigaru a plameň zápalky žltlo osvietil padajúci súmrak. Cigaru držal silnými, špinavými prstami, na ktorých mal pri koreňoch nechťov a v záhyboch pokožky zájdenú hlinu. Aj manžety na rukávoch mal špinavé.

Hľadel ponad povädnuté polia smerom k ceste. Polia sa na miernych výškoch dvíhali a klesali, akoby zľahka dýchali, a za nimi z tamtej strany bol les, z minúty na minútu čoraz tmavší. Blankyt oblohy ticho a nehybne klesal k zemi a jesenná tráva pod dubom mala tmavozelený odtieň. Spoza mraku, ktorý sa nepozorovane zjavil na oblohe, vyšla osihotená, trblietavá hviezda. Jej zelenkavý záblesk sa mu odrazil v očiach, ako tam stál pri vrátkach, a vo vlašnom vzduchu okolo neho sa prevažoval biely dym z cigary.

Všetko vokol bolo také priehľadné a tiché, až sa mu zdalo, že v nebeskom akváriu vidí pomaly plávať priehľadné ryby. Potom sa zažalo svetlo v dome ďaleko na okraji lesa a v tej istej chvíli sa na hradskej zjavilo auto a jeho svetlá prebleskovali pomedzi vršky. Zvuk auta dolahol až k jeho ušiam, no potom ho zakryl les. Tma zhusťla a on sa obrátil, aby sa po trávou zarastenej ceste vrátil do domu.

Medzi stromami a budovami bolo tma a jeho oči si privykali na večernú temnotu.

No i tak sa mu videlo, že zazrel akýsi tieň medzi kurinom a kôňou, zastal a jasne počul náraz do steny. Ktosi sa tam zakrádala. Srdce mu v hrudi podskočilo a vyľakane sa rozbúchalo. Upokojil sa však myšlienkou, že to asi krava koplá do steny maštale. V tme bolo počuť všetky zvuky neobyčajne jasne. Znova sa pohol k domu, ale opäť zastal a teraz počul celkom zreteľne:

v prístrešku na drevo sa skotúlali poľená. Ktosi liezol cez naukla. Bol to veľmi pokojný kraj. Dedinčania len zriedkavo zabľúdili k domu. Hradská bola dosť ďaleko. Zavše prebehol okolo domu zatúlaný pes. No vo všeobecnosti sa vedelo, že gazda žije sám.

Z tmy mohol prísť niekto so zlými úmyslami. Na um mu prišla žena v modrých šatách, ktorá vo dne prechádzala okolo domu na breh a za sýpkou zastala a pozerala naňho, keď pracoval v záhrade. Večer videl tú ženu druhý raz, keď kládol návnady do jazera. Umývala si nohy za skalou ďaleko od jeho mostíka a vylakala sa, keď vesloval okolo. On však na tú stranu nepozrel. Vesloval okolo s pohľadom upretým na predok člna a bol pripravený nevlúdne jej odpovedať na pozdrav. No žena nepozdravila, len vylakane stála na brehu.

Z kólne už nebolo počuť nič. Možno to bol zatúlaný pes, ktorý hľadal odpadky pri odpadovej jame.

Potlačil nutkanie vojsť do domu a zamknúť za sebou dvere. Strach v ňom rástol rovnako rýchlo, ako vonku hustla tma. No nebál sa o svoje telo, bál sa vyrušovania, bál sa o svoj duševný pokoj. Chcel byť sám, lebo samému mu bolo dobre. Všetko, čo bolo navyše, ho mohlo len vyrušovať.

Pomedzi stromy bolo vidieť zelenkavú hviezdzu na temnejšej oblohe.

Pri schodoch si pre istotu vzal hrubú palicu. Potom vytiahol baterku, ale ju ešte nezažal, a cez dvor zamieril ku kólne. Poznal na dvore každé miestečko, každý kameň či koreň trčiaci zo zeme. No i tak kráčaľ farbavo, zakopával do koreňov a kameňov, aby narobil čo najviac hluku. Dúfal, že votrelec sa zľakne a ujde, aby sa vyhol nepríjemnému vysvetľovaniu. Nechcel nijaké vysvetľovanie, nechcel sa stretnúť s cudzím človekom.

No z kólne nebolo počuť ani hláska. A čo ak to bol zlodej, ktorý striehol na kurín? Mysel mu zaplavila zlostná nenávisť voči votrelcovi, ktorý narušil jeho zvyky a rušil jeho pokoj. Pevnejšie stísol palicu v dlani.

Teraz už bol vo dverách prístrešku na drevo. Jeho oči rozlišovali tmavú hromadu polien a prízračnú bielobu plátna, ktoré sa tam sušilo.

Mať sa obrátila a vzdychla krava. Mať sa obrátila a vzdychla krava. Mať sa obrátila a vzdychla krava. Mať sa obrátila a vzdychla krava.

Za zrubovou stenou v maštali sa obrátila a vzdychla krava.

Muž však natiahol krk, aby lepšie počul, lebo sa mu zdalo, akoby Mať sa obrátila a vzdychla krava. Mať sa obrátila a vzdychla krava. Mať sa obrátila a vzdychla krava. Mať sa obrátila a vzdychla krava.

Z tmy neprišla odpoveď. No zmyslami vybičovými od napätia a strachu už zreteľne počul dych cudzej bytosti, napätý dych v tme.

Zlostne skrútol vypínačom baterky, jasný svetelný kužel prerazil tmu a osvetlil hromadu polien a stenu kravína, ku ktorej bol pristavený prístrešok. Pre jeho oči privyknuté na hustnúcí súmrak a tmu bolo svetlo také prudké, až ho v nich zaboľelo. Pristúpil bližšie a obrátil baterku. Za hromadou polien, opretá chrbtom o stenu, sedela na špinavej dlážke žena v modrých šatách, tvár mala vo svetle baterky skrivenú a bledú, žmurkala očami a nehýbala sa z miesta.

Bola to tá istá žena, ktorú už cez deň videl v blízkosti domu. Teraz sedela na špinavej dlážke chrbtom opretá o stenu, s rukami zdvihnutými, aby si chránila oči pred bodavým, krutým svetlom.

(2)

„Čo tu robíte?“ opýtal sa muž nevlúdne, čoraz neľútostnejšie mieriac svetlom žene do tváre, aby sa jej pomstil za vlastný strach. Zovretie ruky, ktorá stískala palicu, povolilo, a on zlostne hľadel na votrelkyňu, ktorú za súmraku prichytil vo svojej kólne.

Žena otvorila ústa, privrela oči pred neúprosným svetlom a bezmocne pokrútila hlavou. Muž pudovo odvrátil baterku, a tak žena tvár zostala v milosrdnom tieni.

„Podte odtiaľ preč,“ povedal rozkazovačne, odstúpil k dverám a baterkou jej svietil pod nohy. Žena poslušne vstala a nasledo-

Mika Waitari
 vala ho, potkynajúc sa o polená. No keď sa k nemu priblížila, muž zachvátila odpudzujúca nechuť a ustúpil na dvor, lebo zhasol svetlo, žena zastala vo dverách kôlne a mechanicky si začala otriasať zo šiat smeti, akoby len preto, aby dačo robila. Ich oči si znova privykli na šero, ale nepozreli na seba.

Chvíľu ticho stáli na dvore. Hviezda na tmavej oblohe v mzdere medzi stromami sa zmenšila a zbelela. Rozžiarili sa aj iné hviezdy. Muž nazlostene čakal, že žena povie čosi, či už na svoju obranu, alebo na vysvetlenie. Žena však mlčala a u muža napätie vystriedal silný pocit úľavy.

„No,“ povedal takmer priateľsky. „Chytil som vás. Chodte si svojou cestou.“

Myslel si, že jej preukazoval láskavosť, keď ju chcel po tom, čo ju pristihol pri čine, sám od seba, bez všetkého pustiť preč. Chcel však len, aby mal pokoj, túžil po svetle lampy a po hlbokej, teplej posteli plnej zabudnutia.

No žena sa nehýbala, nič nehovorila, nemala sa k odchodu. Jej tvár bola v tme ako bledá škvrna, obaja boli rovnako vysokí, iba muž bol plecnatejší a robustnejší.

„No,“ povedal muž znova netrpezlivo a prešľapoval na mieste, akoby chcel ženu zahnať na útek.

Votrelkyňa však ešte vždy mlčala.

„Chceli ste kradnúť?“ spýtal sa konečne muž drsne a nenávisťne. „Čo vás sem priviedlo? Ste z dediny? Už aj cez deň som videl, ako sa potulujete okolo domu.“

Teraz sa žena trochu pohla. Pokrútila hlavou, ale nič nepovedala. Vtedy sa muž nahneval.

„Čo ste stratili jazyk? Ha?“ zavrčal. „Mám vás odvieť na políciu?“

„Nie, nie,“ rýchlo zajachtala žena. V porovnaní s mužovým hlasom, chraplavým od zlosti, bol jej hlas tenký a slabý. Muž sa zľakol a zahabnil sa.

„Na čo teda čakáte?“ povedal miernejšie. „Chodte si svojou cestou, keď vám dávam možnosť, aby ste sa pobrali a šli.“

Žena sa pohla a naklonila hlavu k mužovi, akoby sa pokúšala

„Myslela som si, že by som mohla prespať v kôlni,“ povedala mužovi zachvátila odpudzujúca nechuť a ustúpil na dvor, lebo zhasol svetlo, žena zastala vo dverách kôlne a mechanicky si začala otriasať zo šiat smeti, akoby len preto, aby dačo robila. Ich oči si znova privykli na šero, ale nepozreli na seba.

Chvíľu ticho stáli na dvore. Hviezda na tmavej oblohe v mzdere medzi stromami sa zmenšila a zbelela. Rozžiarili sa aj iné hviezdy. Muž nazlostene čakal, že žena povie čosi, či už na svoju obranu, alebo na vysvetlenie. Žena však mlčala a u muža napätie vystriedal silný pocit úľavy.

„No,“ povedal takmer priateľsky. „Chytil som vás. Chodte si svojou cestou.“

Myslel si, že jej preukazoval láskavosť, keď ju chcel po tom, čo ju pristihol pri čine, sám od seba, bez všetkého pustiť preč. Chcel však len, aby mal pokoj, túžil po svetle lampy a po hlbokoj, teplej posteli plnej zabudnutia.

No žena sa nehýbala, nič nehovorila, nemala sa k odchodu. Jej tvár bola v tme ako bledá škvrna, obaja boli rovnako vysokí, iba muž bol plecnatejší a robustnejší.

„Chceli ste kradnúť?“ spýtal sa konečne muž drsne a nenávisťne. „Čo vás sem priviedlo? Ste z dediny? Už aj cez deň som videl, ako sa potulujete okolo domu.“

Teraz sa žena trochu pohla. Pokrútila hlavou, ale nič nepovedala. Vtedy sa muž nahneval.

„Čo ste stratili jazyk? Ha?“ zavrčal. „Mám vás odvieť na políciu?“

„Nie, nie,“ rýchlo zajachtala žena. V porovnaní s mužovým hlasom, chraplavým od zlosti, bol jej hlas tenký a slabý. Muž sa zľakol a zahabnil sa.

„Na čo teda čakáte?“ povedal miernejšie. „Chodte si svojou cestou, keď vám dávam možnosť, aby ste sa pobrali a šli.“

Žena sa pohla a naklonila hlavu k mužovi, akoby sa pokúšala

jasne vidieť a po oboch jej stranách boli zreteľné stopy po

značkovanie vajec.

„Sadnite si,“ povedal muž a poobzeral sa okolo seba. Hlas mal nevrlý a nervózny. On sám si demonštratívne sadol a nástojčivo pozeral na ženu.

Žena stála vzpriamene a meravo vo dverách, tvár mala bledú a hranatú. Váhavo si zložila klobúk, akoby sa zaň hanbila, prešla cez izbu a sadla si na okraj stoličky oproti mužovi. Kráčala unavene a roztržito sa obzerala okolo seba. Vlasy mala matné, akoby po nejakej chorobe, a keď obrátila hlavu, muž si všimol veľkú červenú jazvu, ktorá sa tiahla od slúch za ucho. Žena mala vlasy sčesané tak, aby zohavujúcu jazvu zakryli, no i tak ju bolo jasne vidieť a po oboch jej stranách boli zreteľné stopy po

značkovanie vajec.

„Sadnite si,“ povedal muž a poobzeral sa okolo seba. Hlas mal nevrlý a nervózny. On sám si demonštratívne sadol a nástojčivo pozeral na ženu.

Žena stála vzpriamene a meravo vo dverách, tvár mala bledú a hranatú. Váhavo si zložila klobúk, akoby sa zaň hanbila, prešla cez izbu a sadla si na okraj stoličky oproti mužovi. Kráčala unavene a roztržito sa obzerala okolo seba. Vlasy mala matné, akoby po nejakej chorobe, a keď obrátila hlavu, muž si všimol veľkú červenú jazvu, ktorá sa tiahla od slúch za ucho. Žena mala vlasy sčesané tak, aby zohavujúcu jazvu zakryli, no i tak ju bolo jasne vidieť a po oboch jej stranách boli zreteľné stopy po

Mika Waltari

stehoch. Žena nemala kabát ani kabelku. Modré šaty mala zacapkané a topánky zaprášené a roztrhané. Vylakane si všimla, že muž jej hľadí na nohy. Stiahla ich pod seba, akoby ich chcela skryť. Potom nečakane a celkom prirodzene ne povedala: „Môžem si vyzuť topánky? Bolia ma nohy.“

Nečakala na odpoveď, zohla sa a začala sa vyzúvať. Pančúchy dolu aj pančúchy a hodila ich na topánky. Mala pevné, rovné a biele nohy. Vzdychla si a sadla si pohodlnejšie. Muž bol v rozpakoch a neodvážil sa pozerať priamo na ňu. Za toľké roky, nenútený rozhovor. No žena bola veľmi unavená a mala boľavé nohy. Možno naozaj chcela prenocovať v kôlni. Nebola to však obyčajná príživníčka, to sa dalo ľahko vidieť podľa jej šiat a tváre.

„Kto vlastne ste? Kam ste sa vybrali?“ spýtal sa muž a ešte vždy sa neodvážil na ňu pozrieť. Namiesto toho si hľadel na ruky, na ktorých mal pri koreňoch nechťov a v záhyboch pokožky zájdenú hlinu zo záhrady. Mal veľké ruky a na ich chrbte mu rástli tvrdé chlpy. No žena mala mimoriadne bledú tvár, celkom akoby bola bývala dlho chorá alebo akoby bola musela pracovať niekde zavretá a nevychádzala na slnko.

„Kto som?“ zopakovala žena rozpačito, oči sa jej rozšírili a vylakane sa zahľadeli kamsi ďaleko za muža. Tie rozšírené oči zapôsobili naňho šokujúcejšie ako nejaký nečakaný prudký pohyb a inštinktívne sa aj on obzrel za seba. Boli však sami dvaja, nič tam nevidel, izba bola prázdna a vysvietená.

„Ja... ja...“ opakovala žena a pritom sa nadvihla na stoličke a oboma rukami zovrela operadlá. „Ja... ja...“ povedala znova mechanicky, hľadiac kamsi na druhý koniec izby, za stenu, do hustnúcej tmy.

Potom ju opustili sily, tvár sa jej roztriasla ako malému dieťaťu, ktoré sa už-už ide rozplakať, pokúšala sa usmievať a prorsebne povedala: „Mohla by som tu prenocovať? Boli by ste taký dobrý a nechali by ste ma tu? Nič nepotrebujem. Rada sa vyspím aj na zemi.“

Minulú jeseň našiel na dvore nedôverčivo sa správajúceho a unaveného zatúlaného psa. Bol to nepokojný poľovnícky pes,

ktorý sa stratil svojmu pánovi, muž ho pustil do kuchyne a dal sa mu nažrať. No ráno pes zavýjal a vyskakoval na dvere, aby sa dostal von. Len čo bol na dvore, zaškrtil dve sliepky a celý krdeľ od strachu prestal nieť.

„Nie ste hladná?“ spýtal sa muž neochotne, zažal od strachu otvorené a nevrlo povedal: „Néčakal na odpoveď, vstal a otvoril dvere do kuchyne, zažal tam svetlo, nechal dvere otvorené a nevrlo povedal: „Néčakal na odpoveď, vstal a otvoril dvere do kuchyne, zažal tam svetlo, nechal dvere otvorené a nevrlo povedal: „Néčakal na odpoveď, vstal a otvoril dvere do kuchyne, zažal tam svetlo, nechal dvere otvorené a nevrlo povedal:“

„V kuchyni je studené jedlo. V kredenci nájdete všetko, čo budete potrebovať.“ Žena naňho hľadela a triasla sa, akoby ju bol udrel. Rýchlo však vstala, vzala si zo zeme topánky s pančúchami a odišla do kuchyne. Ozývali sa odtiaľ nezvyčajné kroky jej bosých nôh na holej dlažke. Muž si namrzene prečesal rukou šedivejúce vlasy a pustil rádio. Koncert, ktorý chcel počúvať, sa už začal. Sýty zvuk veľkého orchestra naplnil izbu. Muž sa však nevedel sústreďiť na počúvanie. Podvedome sledoval pohľadom cez otvorené dvere, čo robí žena v kuchyni. No pozeral iba ukradomky a pre- tvaroval sa, že počúva hudbu.

Keď žena našla riad a jedlo, sadla si na rozheganú kuchynskú stoličku, jednu nohu si zohla pod seba a dala sa do jedla. Jej vyčrpanému, vyhladnutému telu padlo jedlo tak dobre, že sa rozplakala a slzy jej kvapkali do taniera. Neusilovala sa ich utierať. Jedla s tanierom v ruke a padali jej doň slzy. Musela byť veľmi šikaredá, ale teraz jej to bolo jedno. Cez slzy pozerala na muža, ktorý v obývacej izbe počúval hudbu, a už sa ho nebála. Bol už starý, lebo bol šedivý, nos a pery mal hrubé a oduté, na brade mu rástlo strnisko a v malých očiach pod vyčnievajúcim obočím mal nenávisťný pohľad.

Hudba vnikala do neupratanej kuchyne a za oknom sa trblie- tala noc. Hudba bola opojná, znervózňujúca a naháňala strach. Žene vyschli slzy, vstala a počúvala so zabudnutým sústom v ústach, akoby si bola na čosi spomenula alebo sa usilovala spomenúť. Bolo to však zbytočné. Valili sa na ňu melódie veľké- ho orchestra a zaplavovali ju – spomienka zmizla – a ona znova unavene a utrápene klesla na stoličku.

Muž na ňu tajne, skúmavo pozeral z obývacej izby. Keď sa žena najedla, pozbierala riad, ktorý zašpinila, inštin-

ktivne sa obzrela okolo seba, akoby hľadala vodu a umývacie potreby, no vzdala sa a zostala sedieť s rukami zopnutými v lone. Mala biele a pevné nohy a hľadela pred seba unavenými očami.

Muž sa už nevládal ďalej pretvarovať, že počúva hudbu, bol otrávený a podráždený, otočil gombík a zmenil stanicu. Jasný, pokojný hlas čítal večerné správy. Muž znova cítil hrôzu a smrť, ktoré prináša nezmyselný, samovražedný boj, ničiaci starý koninent, cítil nepokoj a žiaľ svojej dokaličenej vlasti, zúfalo sa usilujúcej o obnovu po vojne, keď na prahu sa už rozhárala nová vojna. Toto vedomie mu zachmúrilo tvár a vyvolalo v ňom sklúčenosť. Na chvíľu zabudol na hosta v kuchyni a zamyslel sa nad tým, ako veľmi v jeho časoch závisí ľudský život od náhody.

Zrazu sa strhol, keď zbadal, že žena sa bosá ticho prikradla k nemu a počúva správy s čudným výrazom v tvári, s očami naplnenými očakávaním a s polootvorenými ústami, akoby mala smrteľný strach. No správy boli obyčajné, také ako každý večer, a nebolo v nich nič, čo by vysvetľovalo ženin nepokoj.

„Tam v kuchyni... je tam posteľ,“ povedala žena rýchlo, akoby myslela na čosi iné. „Nemohla by som tam spať? Môžem si ľahnúť na deku, aby som nezašpinila bielizeň. Nebudem vás obťažovať.“

„A nakoniec oznam polície,“ povedal pokojný hlas v rádiu. Vtom žena oboma rukami chytila muža za predlaktie a nahlas, aby prekričala jednotvárný hlas z rádia, povedala:

„Nemohla by som spať v kuchyni? Povedzte! Nebudem vás obťažovať.“

„Psst!“ zahriakol ju muž a na predlaktí cítil nepríjemný zvieračivý dotyk cudzích rúk. Chcel počúvať, ale časť oznamu už nezachytil.

„A napokon popis pacientky,“ pokračoval pokojný hlas v rádiu. „Má asi tridsaťpäť rokov, je vysoká stosedemdesiat centimetrov, má všednú tvár, svetlé vlasy, na pravej slučke má jazvu, ťažko rozpráva. Pri odchode mala chorá oblečené vlastné modré šaty, na...“

Žena sa rýchlo nahla a z ničoho nič vypla rádio. Hlas zrazu stíchol a svetlo na stupnici zhaslo. Žena zostala stáť vedľa muža a vzdorovito hľadela do okna bez záclony. „Prečo ma nepočúva-

te?“ povedala. „Môžem cez noc zostať v kuchyni? Som veľmi unavená. Budete veľmi láskavý, ak mi dovoľíte prespať v kuchyni.“

Muž si všimol kultivovaný tón jej hlasu a bezchybné, až prejavte spisovné vyjadrovanie. „Prečo ste vypli rádio?“ spýtal sa hrubo.

Žena obrátila pohľad naňho a pokúsila sa o žalosný úsmev. „Chceli ste to počúvať?“ opýtala sa so šibalským pohľadom v očiach predstierajúc prekvapenie.

Muž nedočkavo pokrčil plecami a znova zapol rádio. Oznam sa už však skončil, pokojný hlas práve ohlasoval pokračovanie programu a čakal, kým začne hrať hudba z platne. Muž podráždene ne vstal a vypol rádio. Stáli oproti sebe a veľmi zblízka si hľadeli do tváre. Žena mala krk biely ako krieda, rovnako ako tvár. No jej pery boli popraskané a sinavé.

„Kto ste? Kam ste sa vybrali?“ spýtal sa muž nástojčivo a hľadel žene do tváre malými, nedôveryčivými očami.

Žene začalo pošklbávať tvárou, jej oči nevydržali skúmať pohľad a začali blúdiť. Opustili ju sily a ďalej sa nevládala pretvarovať.

„Ja... neviem, naozaj neviem,“ zavzlykala a oči jej zaplavili slzy. „Zľutujte sa nado mnou!“

(3)

Ticho stáli oproti sebe. Žena plakala a dľaňami si utierala oči a mužovi to všetko bolo odporné. Veď túžil iba po pokoji. Prečo sa tá žena nemohla pobrat kade ľahšie, keď bol ochotný pusťiť ju?

„Naozaj chcete povedať,“ začal nedôveryčivo, „že neviete, kto ste?“

Žena sa strhla, pozrela naňho a bezmocne rozhodila rukami. „Som tu,“ povedala, „mám oči a vidím, viem rozprávať, rozumiem, čo hovoríte. Mohla by som vám aj klamať, ale už nevládzem, som priveľmi unavená. Najprv som cestovala vlakom. Potom som šla pešo. Nasadla som na autobus a zase som pokračovala.“

čovala pešo. Cestovala som a kráčala celú noc a deň. Nemám batožinu. Nemám ani peniaze. V meste som predala svoj prsten. A neviem, kto som. Neviem, verte mi, naozaj neviem. „Ste... hmm... chorá?“ spýtal sa muž a cítil odpornú nesmeľosť, ako každý zdravý človek, ktorý sa prihovára chorému nervy.

„Prosím vás, buďte taký dobrý a nechajte ma prenocovať.“ prosíkala žena unavene a opatrne, prosebne sa dotkla mužovho rukáva. Ten dotyk zapôsobil na jeho city, pripomenul mu mnohé smutné a boľavé chvíle. Žena stála na dlážke bosá. Keď nemala topánky, bola nižšia ako muž.

„Chodte spať,“ povedal muž neutrlo. „Túto noc môžete spať v kuchyni. No ja nemám rád hostí. A dvere zavriem a zamknem ich z tejto strany.“

Keď žena konečne dostala dovoľenie, opusťila sa a únava ju načisto zmohla, celkom ako keby ju na nohách bola držala len a kým urobila tých niekoľko krokov, tvár sa jej zmenila, oči jej vpadli hlboko do jamiek a pod nimi jej vystúpili tmavé kruhy. Čtyri pier jej stvrdli a jej brada zmenila tvar.

„Pokoje sa vyspíte,“ povedal muž proti svojej vôli ľútosťivo. „Ja završujem dosť neskoro. Nemusíte spať na deke. Len sa pekne prikryte.“

Ukázal jej vypínač, aby si bol istý, že žena na noc zhasne, lebo v maličkostiach bol veľmi sporovlivý. Potom za sebou zamkol dvere a kľúč si vložil do vrecka. Ráno žena môže vyjsť z kuchyne cez vonkajšie dvere. Muž predpokladal, že keď sa ráno zobudí, žena bude už preč. Nestál o vysvetlenie, nebol zvedavý, želaný len, aby sa dovätúpila, že môže byť vďačná za jedlo a nocľah, a nechá ho na pokoji. Lebo inak – veru, inak bude musieť zakročiť. Nemal však chuť robiť čosi, čo by narušilo neotrastelný pokoj jeho návykov.

Zhasol svetlo v obývaczej izbe a vyšiel na poschodie do spálne. Večer bol tmavý a vlhký. Keď sa narovnal v posteli, pocítil reumatické bolesti v pleciach a v duchu zakňal.

Po dlhom čase spal nepokojne, snívalo sa mu o tvárach a ľudoch, ktorí kedysi zasiahli do jeho života, o meste a izbách,

v ktorých skôr, než sa vrátil k pôde, zakúsil smútok, sklúčenosť a vlastnú bezmocnosť. Boleli ho plecía a pocit omladnutia a sily, ktorý mu v tele zanechalo leto, sa vytratil. Bol už z neho starý muž, ktorý sa s nepokojnými snami prehadzuje na posteli a odmieta prijat do svojho života akúkoľvek novú zodpovednosť. Aj preto, keď sa zobudil, myslel iba na seba a k cudzej, nebezpečnej žene, ktorá spala na prízemí v kuchyni, cítil nenávisť a odpor.

Zobudil sa skoro, no zostal v posteli, aby dal žene dosť času na odchod z domu. Zámka vonkajších dverí kuchyne nebola v riadku, a tak cudziemu ju bolo ťažké otvoriť, ale ved žena mohla vyjsť aj cez okno.

Do izby vnikalo chladné, červenkavé ranné svetlo. Potom v kuríne začali kotkodákať sliepky a v maštali rozkazovačne bučala krava. Zlostne si vzdychol a strčil vidlicu elektrického variča do zásuvky. Ale keď káva zovrela, musel predsa len ísť dole a vziať si chlieb a mlieko. Dupal nohami a otáľal s otváraním dverí do kuchyne, no napokon vytiahol kľúč z vrecka a vložil ho do zámky, pripravený vydýchnuť si od ulahčenia, keď zbadá prázdnu posteľ.

Posteľ aj bola prázdna. No žena bola ešte tam. Obľechená stála pri peci a česala sa. V ranných lúčoch slnka mala vlasy svetlejšie. Oči mala odpočínuté, dráždivo jasné a zračila sa jej v nich uzavretosť.

„Dobré ráno,“ povedala. V peci horel oheň a v hrnci vrela voda.

Muž na odpoveď čosi zamrmlal a bol taký sklamaný a znechutený, že na ženu už nemohol ani len pozrieť. Nazlostene si vzal z kredenca mlieko a maslo a vrátil sa na poschodie, aby sa tam naraňajkoval. Boleli ho plecía a jeho zvyčajná radosť z rána, ničím neskalené potešenie zo samoty, ho opusťilo.

So ženou sa nechcel dávať do reči. Dúfal, že jej veás príde na um pobrat sa svojou cestou. Preto keď sa naraňajkoval, nechal všetko tak a šiel von odhaviť si ranné povinnosti. Z kurína sa šíril známy, nepríjemný pach a kotkodákanie. Nasypal sliepkam a skontroloval, koľko znieši. Potom šiel do maštale a podojil kravu. Tepló pekného jesenného rána zalialo dvor a hoci bol namosúrený, s kravou sa ako vždy rozprával priateľsky.

Na slovách nezáležalo, len ich tón bol dôležitý. Krava naňho hľadela veľkými smutnými očami. Bola to čistá, tučná Krava s bielymi a hnedými flakmi, rozmazaná a vtrošivá Krava osamelého človeka, ktorá mala všetky ľudské nároky a slabosti. A teraz od neho chcela, aby ju vyviedol na pašu, ale keď ju vyhnal von a chcel ju uviazať na rovnakom mieste ako predchádzajúci deň, nechcela tam zostať, lež sa ťahala k brehu, lebo slnečné lúče boli také teplé a červenkové. Vzpierala sa a mykala, až kým sa muž nepodvolil, neodviedol ju na breh a nenechal jej dost dlhé lano. Keď už bol pri jazere, zavesoval k sieťam, ale nechytilo sa nič, len zopár plôtíc, ktoré pustil späť do vody. Keď si urobil svoju každorannú prácu, znova sa cítil dobre, kmene borovic sa červenali a jeseň dodávala pôde modrastý nádych.

Bol spokojný, sedel na kameni pri vode a robil krave spoločnosť, až kým nedofajčil cigaretu. Potom sa pomaly pobral do záhrady pozbierať posledné karfioly a ryľovať pôdu, aby bola pripravená na jar. Najprv si vyzliekol kabát, potom aj vestu a robil iba v košeli. Zem okolo neho vyžarovala silu a teplo. Hlasitýv päť vrán, ktorý konečne naučil svoje mláďatá lietat, sa priblížil k nemu a zobákmí prehladával pokopanú zem. Zabudli už na letné nepriateľstvo, keď mláďatká boli ešte malé. Krákali naňho ako starý dedo a zvráskavená starena, počústovali ho niekoľkými zlostnými nadávkami, ale postupne sa upokojili a zmlierili a on im inštinkívne odpovedal, tak ako si na to zvykol vo svojej osamelosti. Kopal, ryľoval a pritom sa s nimi rozprával, upozorňujúc ich, aby sa nedotýkali karfiolu. Vrano poskakovali okolo neho, smutne spomínajúc na letné jahody a opatrne poškuľujúc po karfiole – aspoň sa mu tak zdalo – a on im na výstrahu zakrákal jednu z ich vlastných najškreklavejších nadávok, narovnal chrbát a zahľadel sa na svetlú oblohu.

Ako tak stál, videl, že z komína stúpa dym a znova sa zachmuľtil. Žena sa asi naozaj nedovtipila, že by mala odísť skôr, než ju vyženú.

Keď sa napokon vrátil dnu, zlostne zavetrlil. Dnes predsa nie je deň, keď sa umýva dlažku a riad, ktorý v lenivých chvíľach iba pomocnica umylé dlažku a riad, ktorý v lenivých chvíľach iba ukladal na hromadu. Žena v obývacej izbe zakúřila v kachliach a upratala. Popolníky boli prázdne, knihy a noviny usporiadané. Muž si namosúrene čosi zamrmľal a nazrel do kuchyne. Žena nabrala vody a umyla všetok riad, aj dlažku umyla a po sebe všetko upratala. V sporáku ešte vždy bezdôvodne horeli celé dve polená a to muža ešte väčšmi popudilo, lebo bol veľmi sporovlivý. Ženu našiel na poschodí vo svojej spálni. Upratata mu postel a natriasla podušky, otvorila okno a práve pozerata pomedzi konáre borovice von k jazeru. Obloha bola bledebela a vzduch riedky a jasný, takže na druhej strane jazera sa v priezračnom jesennom vzduchu dali rozoznať jednotlivé kmene zažltnutých stromov.

„Je tu krásne,“ povedala žena a v hlase mala prosebný podtón. Ale muž bol neoblomný. „Somariny!“ povedal a zanovito hľadel na ženie holé biele nohy. „Nemyslíte, že už je načase, aby ste porozmýšľali, kam sa poberiete?“

Žena naňho pozrela, ale on sa vyhol jej pohľadu a oči ustavične upieral na jej holé lýtka a zodraté topánky. „Nemám kam ísť,“ povedala žena bezmocne. „Nepamätám si nijaké miesto, kam by som šla. Viem hovoriť, viem čítať, zrak mi slúži, iba si nepamätám, kam by som mala ísť.“

„Prečo ste potom, dočerta, ušli z nemocnice?“ spýtal sa muž zlostne a ešte vždy nehladel žene do tváre.

„Nebola som tam doma,“ povedala žena začudovane, akoby vysvetľovala čosi, čo je také jasné, že jasnejšie to ani nemôže byť. „Bolo to len miesto, kde som bola. Vybrata som sa hľadať svoj domov, ale nenašla som ho. V myslí sa mi síce vynára veľa ľudí aj udalostí, v ktorých vystupujem, ale neviem, kto sú tí ľudia a kde sa to odohráva. Chápete?“

Odhrnula si vlasý zo sláech a odhalila červenú jazvu, ktorú si muž všimol už velet.

„Aj mi povedali, ako som tola ranená,“ povedata. „Pri jed-

nom z posledných bombardovaní. Zničilo celé štvrte. Bola som veľmi chorá, v prvých týždňoch som nevedela ani hovoriť. Nema- la som nijaké doklady, nikto ma nepoznal, nikto ma nehľadal. Možno som ani nebola z toho mesta. Možno som tade len prechádzala alebo som sa tam skrývala. A aj vy sa teraz pýtate, kam mám namierené. Prečo je to také dôležité? Tu je krásne. Včera som si na brehu umývala nohy. Z úkrytu som pozerala, ako pracujete v záhrade. Myslela som, že by ste sa nenahneváli, keby som prenocovala v kôlni. Prečo sa na mňa tak zlosťíte?..

Žena stála chrbtom k otvorenému oknu a vo svetle vyzerali jej šaty krásne modré. Muž si ustato sadol pred toaletný stolík a skúmavo si prezeral ženu. Nie, nebola to obyčajná príživníčka, ani zlodejka či klamárka. No aj odhliadnuc od toho bola nebezpečná.

„Ukážte mi ruky!“ prikázal jej sucho. Žena poslušne natiahla ruky a on na ne pozeral. Boli to pestované ruky. Končeky prstov mala mäkké, nechty ošetrované a vypuklé. Teraz síce mala chrby rúk doškriabané a červenkavé, ale to preto, lebo neboli zvyknuté. Na prstoch nemala stopy po ihlách, na dlaniach nemala mozole od ťažkej roboty. Vzal do svojej veľkej ruky jej jemnú, cudziu ruku, stisol ju ako dáky čudný predmet a znova ju nedbanlivo vypustil. Žena sa podrobovala každému jeho pohybu a hľadela naňho s bojazlivým očakávaním.

„Prečo ste ušli z nemocnice?“ znova sa spýtal muž neoblomne. Žena zmeravela a vystrašene sa poobzerala okolo seba.

„Bála som sa!“ priznala sa pošepky. „Bála som sa!“

„Peh!“ vyprskol muž a nervózne mávol rukou.

„Bála som sa,“ bránila sa rýchlo žena, „bála som sa, že si ma raz príde niekto vyzdvihnúť, niekto, koho nebudem poznať. A odvedie ma preč, na miesto, ktoré nebudem poznať, bude ma ukazovať ľuďom, ktorých nebudem poznať, a urobí mi čosi, čo nebudem chcieť.“ Váhala a hľadela pred seba do prázdna, zúfalo rozhodila rukami. „Nechápete? Hocikedy mohol prísť ktosi, ktosi cudzí, a dať mi meno, ktoré by som nepoznala, a život, o ktorom by som nič nevedela, lebo si nič nepamätám. Bála som sa toho tak, že som bola chorá od strachu. A každý deň mi vraveli, že

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Ked odtiaľto odídete,“ ženskoro si po mňa iste ktosi príde, lebo si mysleli, že ma tým predsa zostat!“

„Dofrasa,“ zaklial muž, vstal a striasol ženine ruky zo svojich kolien. „Nedotýkajte sa ma!“ Rýchlo prešiel na druhý koniec izby a odíal zhrzozene hladel na ženu kľučiacu na dlažke. Kedykoľvek zažil čosi podobné a spomienka na to ho páčila ako oheň. Žena spustila ruky a hlava jej klesla k prsiam. Potom hlavu zrazu vzpriamila, vstala a na muža sa ani neobzrela, pozrela si na ruky a vystrela chrcht. „Dobre teda, idem,“ povedala celkom novým, nevlúdnyim hlasom, ale nepohla sa z miesta. „Bolo by vám príjemné, keby ste boli zajac a naháňali by vás psy?“ spýtala sa. „Páčilo by sa vám zakrádať sa v tme, spávať na poľenách a modiť sa, aby vás nik nepristihol? Neurobila som vám nič zlé. Nikomu som neurobila nič zlé. Neurobila som vám nič zlé. Cítila som to včera, keď som vás tajne pozorovala z jarku. Počula som, ako sa zhovárate s vranami a myslela som si, že ste dobrý človek. Svetilo vám slnko, aj vietor vám povieval a na jablони vám narástli jablká, hoci ste zlý. Nenávidím vás! Nenávidím aj seba, lebo vám musím zadakovať za noclah a stravu. Idem!“

Urobila krok smerom k dverám. Oči mala tmavé od nenávisti, pery sa jej chveli a tvár jej horela. Muž rýchlo načíahal ruku. „Nechodte...“ povedal a zmlkol. „Nechodte ešte. Zaisťe ne- chápete, že by som sa mohol dostať do veľkých nepríjemností, ak by som vás tu nechal. V dedine by sa rýchlo dozvedeli, že tu so mnou ktosi býva. Ľudia by všetičo rozprávali. Možno by som urobil trestuhodný čin, keby som vás tu nechal.“

„Nestojím o vašu pomoc,“ povedala žena odmerane. „Nechcem vám spôsobiť nepríjemnosti. A vôbec, nechcem vás obťažovať. Zbohom!“

Zaraz bola vo dverách, vyšla na plošinku a zišla dolu schodmi. Muž zastal na prahu a chvíľu váhal. Žena odchádzala, nechala ho na pokoji, a tak bolo najlepšie. Vedť to bolo jediné, čo si želal. No napriek tomu mu neodľahlo. Naopak, cítil sa oveľa horšie ako pred chvíľou, keď ho ešte obťažovala ženina prítomnosť. Rázne zbehol dolu schodmi a chytil ženu za ruku, keď už bola pri vchodových dverách.

„Počujte,“ povedal chláchoľivo, „neodídete predsa s hnevom. Mohli by ste sa najprv najesť. A ak chcete, dám vám aj dáke peniaze.“

„Nebudte blázoni!“ volal znepokojene. „Neodchádzajte! Vtedy muža premkol nepríjemný pocit a rozbehol sa za ženou. Nesmiete takto odísť!“

„Nebudte takto odísť!“ volal znepokojene. „Neodchádzajte! Žena už bola totiž ďaleko a so sklonenou hlavou sa vzlykajúc blížila k mladému dubu pri vrátkach. Tam predsa len ešte raz váhavo zastala a zadychčaná muž ju dobehol. Mal zlostný pohľad, lebo celý čas, čo za ňou bežal, myslel na to, aké nezmyselné a nebezpečné je volat tú ženu späť, keď sa raz sama pobrala preč. No akýsi pud, silnejší ako jeho rozum, ho nútil kričať a utekať za ženou tak, až sa zadýchchal, celkom akoby mu unikalo čosi nena- hraditeľné.“

Pod nohami mu praštali suché žalude. Zastal pri žene. Ešte vždy bol v košeli a manžety mal zašpinené od hlíny a zadubené. Už niekoľko dní sa neholi a v tej chvíli ho hnevalo tvrdé strnisko, ktoré len zvýrazňovalo, že starne. Lebo v okamihu, keď si uvedomil, čo ho čaká a čo mieni urobiť, sa zmenil na iného muža. Narovnal sa, z jeho bytosti vyprchala lahostajnosť, ktorou sa obrnil, a jeho hlas nadobudol tvrdý, rozvážny tón, keď žene už s pokojným dychom povedal: „Dovolím vám tu na nejaký čas zostať. Môžete mi pomôcť v kuchyni a pri sliepkach, ak to viete. Predtým som mal slúžku – aj dve. No ani jednej sa tu nepáčilo. Ustavične chodili do dediny a domov sa vracali neskoro. Vodili sem cudzích ľudí a rozprávali sa s nimi na dvore alebo pri vrátkach. Bol som rád, keď odišli.“ Takéto vysvetľovanie vôbec nebolo potrebné, no keď sa už v ústupkoch dostal tak ďaleko, mohol bez starostí pokračovať, a tým, že hovoril, akoby si sám kadečo vyjasňoval a uvažoval, ako by ženu mohol ukryť.

No ako to hovoril, cítil, že vlastne zbabelo chľachon ten... svojomie a zbytočne sa pokúša kúpiť si za nepatrnú sumu pokoj svojej duše. „Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

„Nechcem vaše jedlo,“ povedala žena a vytrhla si predlaktie svojej duše. „Nepotrebujem vaše peniaze. Nie som zovretia mužovej ruky.“

odplazila na slnkom zaliaty svah a tam sa pekne skrútila do kruhu. No bola už stuhnutá jeseňou a nežiadalo sa jej spoločnosť, len varovne zaspela, keď sa k nej muž priblížil.

Muž si spomenul na knihu a šiel dnu. V encyklopédii do najstovola stat o amnézii. Prečítal si aj o poraneniach mozgu, ale veľmi z toho nezmúdreľ. Jemný mechanizmus ľudského mozgu, ale v ktorom sa skrýva tajomstvo individuality, je vtrtošivý a nevysspytateľný. Čas plynul a ani si nevšimol, kedy vošla žena. Previnilo sa strhol, keď ju zbadal, a rýchlo zavrel knihu.

„Nebude mi prekážať, ak sa so mnou budete o tom rozprávať,“ povedala žena s úsmevom. „Rada vám poviem všetko, čo viem.“ Práca ju rozhoričila a osviežila.

„Všetko je veľmi zvláštne,“ povedal muž s nechutou. Žena naňho hľadela a dôverčivo sa zasmiala.

pravdu, všetko je veľmi zvláštne!“ povedala slávnostne a znovu sa usmiala. Pozrela na sediaceho muža, ktorý iste nikdy nezazil zážrak, a cítila sa tak mnohonásobne bohatšia a múdrejšia ako on, že sa odvážila už aj smiať a žartovať. Z celej jej bylosti vyžarovala radosť. Každú chvíľu ju naplnala čoraz ohromujúcejšia, čoraz oslobodzujúcejšia radosť. Ved dostala do daru život, čistý, nedotknutý život, ktorý si mohla začať budovať celkom podľa vlastných predstáv. Túžila po plnom, bohatom živote podľa vlastného želania.

„Počujte,“ povedala, „sľúbila som, že budem jest len veľmi málo. No chcela by som to zjest práve teraz. Som už zase hladná.“

Muž na ňu chvíľu hľadela a nič nevravel. Čelo sa mu vyhladiťlo a z vrások okolo očí sa mu stratila namosúrenosť, do zarastených líc sa mu vrátila červieň a ústa mu ožili. Vstal, rýchlo šiel do kuchyne a začal prehladávať kredenc.

„Nechajte, ja...“ povedala žena, podišla k nemu a ochotne naciáhla ruku.

„Nie, nie, nechajte tak...“ povedal muž a roztržilo potázkával v ruke neovorenú škatuľu.

„Mám urobiť raňajky, či obed?“ opýtala sa žena s úsmevom a zakladala oheň v sporáku.

Muž na ňu znova pozrel. „Ako chcete,“ povedal roztržilo

rozuzluje. Rovnako rozuzluje a vôbec nerozmyšľal o tom, čo sa žena pýta. Rovnako rozuzluje a vôbec nerozmyšľal o tom, ktoré si pôvodne chcel nechať na nede- začal vykladať potraviny, ktoré si treba pripraviť slávnostné jedlo.

„Nazdával sa, že v tento deň treba pripraviť slávnostné jedlo. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

„Cítim to, keď držím tanier, alebo keď sa dotknem ucha hrnce. Je to...“ povedala rýchlo žena. „Myslím, že aj predtým som varievala,“ povedala rýchlo žena. Je to...“ povedala rýchlo žena.

Keď sa napokon vrátil dnu a ešte predtým zahnal svoje myšlienky, videl, že žena prestrela na stôl v obývacej izbe. Obrus bol samý záhyb a žiaril nedotknutosťou. Šiel na poschodie a oholil sa, starostlivo si učesal sivé vlasy, prezliekol si košeľu, uviazal sa, kravatu a obliekol si oblek, ktorý nosil, keď išiel do mesta.

Do denného svetla sa už vkrádal predvečerný purpur, keď zišiel dolu a zastal v obývacej izbe obrátený chrbtom k oknu. Žena otvorila kuchynské dvere a vošla do izby s podnosom v rukách. Muž privrel oči, ruky zovrel v päst a stisol zuby. Tento pohľad mu bol bolestne známy a nahaňal mu strach. Keď znovu otvoril oči, stála žena pri stole uvoľnená, bezstarostná a začudovane naňho hľadela.

„Nech sa páči,“ povedala s miernym záchvatom hrdosti v hlase, „je prestreté.“

S pohľadom upretým na ženu podišiel muž k stolu, vytiahol si stoličku a sadol si. Žena mu podala chlieb a on si vzal ešte vždy zasnenosť.

Žena totiž mala oblečené šaty, ktoré cez deň viseli na šnúre a vyzerali tak staromódne a ktoré pred takmer dvadsiatimi rokmi nosila iná žena. No teraz sa mužovi šaty už vôbec nevideli staromódne, vyzerali akosi záhadne obnovené, živé, a v nich bola živá žena, ktorá mu ponúkala chlieb a bola celkom blízko neho.

„Vari mi tie šaty nepristanú?“ spýtala sa žena sklamanne a rukou si prihladila šaty na prsiach.

No muž na otázku neodpovedal. „Kto vlastne ste?“ spýtal sa rozpačito a v očiach mal zasnený, neurčitý pohľad.

„Neviem,“ povedala žena ticho. „Prišla som z tmy a možno sa raz budem musieť vrátiť späť do tmy. No teraz som hladná. Nech sa páči!“

„Vino!“ povedal muž. „Zabudol som na vino!“ No ešte nevstal a nešiel poň. Ustavične upieral na ženu zasnený, začudovaný pohľad.

predsa len pili víno, sladké dezertné víno, lebo iné v dome nebolo. Celkom sa uvoľnili a muž sa začal zajakávať, lebo nebol zvyknutý rozprávať a účinok vína sa mu prejavil najskôr na jazyku.

„Veľmi zvlášť!“ povedal. „Myslel som si, že vás poznám. A či som spoznal iba tie šaty? Je to veľmi zradné. Keby ste si ruku pretreli oči a úprimne sa usmiala.“

Žena si pretrela oči a úprimne sa usmiala. „V nemocnici som vedela, že prichádza lekár, ešte skôr, ako otvoril dvere.“

„Pôsobia na mňa myšlienky iných ľudí,“ povedala. „V nemocnici som vedela, že prichádza lekár, ešte skôr, ako otvoril dvere.“

Keď ste otvorili kredenc, ešte skôr, ako ste načiahli ruku, som vedela, čo odtiaľ vyberiete. Možno to je všetko preto, lebo nemám svoje vlastné ja. Ja nie som ja. Som celkom prázdna. Je vo mne len tma. Preto tak citlivo reagujem na myšlienky iných. Nehovorím privela? Neruším vás? Ste ku mne naozaj veľmi dobrý. Vedeli by ste si predstaviť, že by ste boli môj otec?“

„Nie,“ povedal muž rýchlo, „vôbec si to neviem predstaviť. Robíte si zo mňa žarty. Nie som taký starý.“

„Nie, vôbec nie ste starý,“ povedala žena a skúmavo naňho pozerala. „No keď som vás predtým videla, tvár ste mali zarastenú sivým strniskom a rukávy ste mali zašpinené, takže som si myslela, že ste starý robotník. Až keď som vošla dnu, zbadala som, že som sa mylila. Máte drahé zariadenie a vďaka tomu, že som sa mylila. Máte drahé zariadenie a vďaka tomu, že som sa mylila.“

Nechováte sľepky, aby ste využili.“

„Nie, nechovám sľepky, aby som využila,“ pripustil muž, „ale žijem, aby som choval sľepky.“ Táto myšlienka sa mu videla záhadná a vyprskol od smiechu. Víno mu stúpalo do hlavy. Aj žene víno rozpáľilo líca. „Je to pravda! Doteraz som podistým žil iba preto, aby som choval sľepky,“ zopakoval muž.

„Ja nemám vek,“ povedala žena. „Je to zábavné. Toto telo možno zažilo veľmi veľa. Často sa doň započúvam, ale je ticho, žiarlivo tají všetko, čo vie. No ja nemám vek a nikdy som nič nezakúsila. Všetko je pre mňa nové. Všetko je pre mňa ako čerstvé jablko. Víno mi hreje telo, hlava sa mi krúti a moje myšlienky sú plné cudzích slov.“

Začala ťažko pohybovať prstami po stole, akoby hrala na klavíri, a pohmkávala si, až nadšene vykrikla. „S vínom do mňa vchádza aj hudba,“ povedala. „Je zaujímavé, ako ľahko sa mi s vami rozpráva. S lekármi a ošetrovateľkami sa mi ťažko hovorí, lo, lebo ku mne pristupovali z lekárskeho hľadiska a pozorne počúvali, aby hodnotili moje slová a na ich základe robili závery o mojej chorobe. Pre vás však nie som hádankou. Som vášnvy hosťom. No od zajtra budem vašou slúžkou.“

„Nie,“ povedal muž, „len pre dedičanov budete moja slúžka, ale inak vám to nepristane. Ste mojím hosťom a zostanete tu tak dlho, ako chcete. Ešte ráno som si želal, aby ste odišli, aby som vás už nikdy nevidel a nemusel som na vás myslieť. Teraz už nechcem, aby ste odišli.“

Znova slávnostne zdvihol pohár. Pripili si a žena sa nánho úprimne a prítiažlivo usmievala.

„V nemocnici bolo mojím spôsobom dobre, až kým som sa nezačala báť, že si niekto príde po mňa,“ pokračovala žena. „Všetci si mysleli, že som veľmi smutná a nešťastná, keď si nič nepamätám. A tak ma zamotávali do obväzov a dávali mi upokojujúce prostriedky, aby som čo možno najviac spala. No snívali sa mi zlé sny, horšie ako život, a ja som vôbec nechcela prespať všetky tie zázračné, plné dni. Vôbec som totiž nebola nešťastná, lež oslobodená, bola som celkom blažená a nechcela som si nič pamätať. Aj teraz ma bolí, keď sa blíži rozpomätávanie a známe slovo sa mi záhadne vyhýba. Určite som strašná a nezodpovedná žena, keď si nič nechcem pamätať, a aj som sa za to hanbila, hanbila som sa tak veľmi, že som sa tam o tom nikomu neodvážila povedať. No vedela som, že môj život patrí mne, len mne, a to bol blažený pocit.“

„Rozumiem,“ povedal muž a hľadel pred seba. „Všetky chyby a omyly sú preč, všetky nenahraditeľné straty, všetko trápenie a ubližovanie je preč. Dostali ste sa do neba a ani ste nepodstúpili smrť.“

„Áno,“ povedala žena a usmiala sa. „No teraz musím umyť riad a uvariť vám kávu.“

„Pch, nechajte riad tak,“ povedal muž netrpezlivo. „Pozajtra príde pomocnica.“

„Nemusi hned prvý deň rozprávať po dedine, akú zľú a ľahko-
MALÉ ROMÁNY
Mika Waltari

„Nemusi hned prvý deň rozprávať po dedine, akú zľú a ľahko-
MALÉ ROMÁNY
Mika Waltari

Tej myšlienky sa však vzdal a kým žena v kuchyni umývala riad, aj on sa vrátil do všedného dňa, obliekol si pracovný kabát a dovedol kravu z brehu, odviezol ju do maštale, narezal jej repy a podojil ju. Kým dojil, do maštale prenikalo cez otvorené dvere červenkové svetlo a užovka sa ticho skrútila na prahu a čakala, hľadiac naňho očarujúcimi očami bez viečok.

Keď sa priblížili cudzie kroky, užovka sa šuchla do úkrytu, no žena ju zazrela a slabo vykrikla. „Psst!“ upozornil ju muž. Podojil, zažal krave dobrú noc a nabádal ju, aby pokojne spala a nebučala už skoro ráno. Potom zavrel dvere, naliat tepleho mlieka do plytkého taniera a odišiel ďalej od dverí. Stáli vedľa seba v červenkavom večernom svetle, ľahké opojenie vínom obaja ešte vždy cítili v tele ako sladkú únavu, až kým sa užovka nevyplazila spod steny. Najprv sa zjavila hlava, potom celé lesklé telo a vzápätí bola neviditeľne rýchlymi pohybmi pri tanieri, nadvihla hlavu a začala piť mlieko.

„Bff!“ šepla žena. „Bojím sa...“
Jej ruka našla mužovo plece a dôverčivo sa oň oprela. „Je takmer skrotená...“ šepol muž. „Je krásna, keď sa jej koža leskne na svetle.“
Keď užovka začala hlasy, na okamih prestala piť a zdvihla hlavu, no znova sa upokojila.

„Bff!“ šepla žena. „Bojím sa...“

Jej ruka našla mužovo plece a dôverčivo sa oň oprela.

„Je takmer skrotená...“ šepol muž. „Je krásna, keď sa jej koža leskne na svetle.“

Keď užovka začala hlasy, na okamih prestala piť a zdvihla hlavu, no znova sa upokojila.

„Pamätáš sa?“ povedal celkom ticho. „Pamätáš sa, ako som
sadil dub k vrátkam v deň našej svadby?“

(7)

Žena dýchala rýchlo a nerovnomerne, ale nezložila si ruku z mu-
žovho pleca, ani ho neodtísla.

„To nie je pravda,“ povedala zúfalo. „Také čosi som nezažila.
Nepamätám sa na to. Šaty vás mýlia. To nie sú moje šaty. Nemala
som si ich obliecť. Nepamätám sa na nič také.“

No zdalo sa, akoby práve jej odpor bol mužovmu divému,
nezmyselnému snu poskytol obrovské krídla. Pevne, ochranné
držal svoju ruku na ženinom boku a pritiahol si ju bližšie.

„Čoskoro si na to opäť spomenieš,“ povedal. „Keď ti o tom
porozprávam, spomenieš si na všetko. Si iná ako predtým. Ne-
myslel som, že sa môžeš tak veľmi zmeniť. No rozvod ti prospel.
Len ja som zostal, ty si stále mladá, si večne mladá.“

V hlase mal nadšenie a rukou cítil, ako sa žena chveje. Užovka
pri tanieri s mliekom zdvihla hlavu, akoby sa do čohosi započúva-
la. Mala už dosť. Zem bola od predvečerného slnka červenková,
keď sa užovka odplazila a zmizla im z očí ako mávnutím čarovné-
ho prútika.

„Nie, nie,“ povedala žena unavene a ochabnuto. „Nie, nie!“
No hlas sa jej slabo, túžobne chvel.

„Mala si oblečené tieto šaty, keď sme sa hádali o rozvode,“
povedal muž tlmene, akoby sa bál, že ho začuje ktosi cudzí.
„Hovorila si hroznú slová, no už dávno som na ne zabudol.
Nechcela si dieťa, nechcela si zodpovednosť, vravela si, že ma
nenávidíš, ale aj ja som bol na vine.“

Zmĺkol, ruka mu zmeravela na ženinom boku a v očiach sa mu
zjavil zasnený výraz.

„Neviem, čo hovorím,“ povedal zrazu a rýchlo odtiahol ruku
zo ženinho boku. „Prepáčte! Váš príchod ma poplietol. Aj víno
ma poplietlo. Všetko je také zvláštne.“

No žena sa neodtiahla, ruku mala ešte vždy položenú na jeho
pleci a múdrym, zastretým pohľadom mu pozerala priamo do očí.
„Nie je to žart,“ povedala žena, „aspoň toľko chápem, že
nežartujete. A vo mne sa pohla taká divá riava slov, že si musím
prítisť ruku na ústa, aby som ich nevyсловila. Kto som? Ktosi
prítisť chce o mne hovoriť. Kradnem tie slová z vašej duše?
Najlepšie bude, ak pôjdeme dnu. Uvarila som vám kávu. Bude-
me počúvať hudbu z rádia...“

Muž veľmi zbledol. Líca mal zrazu stuhnuté a bez života
a pošklbávalo mu obočím.
„Len to povedzte,“ nabádal ju. „Vôbec sa nenahnevám. Som
zvedavý.“

Vtedy sa žena odtiahla a narovnala sa. Aj ona zbledla, hľadela
mimo muža a zrazu prudko vyslovila neprírodzene priškrteným,
cudzím hlasom niekoľko slov, niekoľko zlých, hrozných slov,
v ktorých sa ozývala minulosť.

Chvíľu nepohnute stáli oproti sebe. Potom sa žena strhla
a pozrela na muža, načiahla ruku, akoby ho prosila o prepáčenie,
a pokročila k nemu. No muž sa strnulo obrátil a ušiel, vošiel do
domu a zavrel za sebou dvere. Žena zostala stáť s načiahnutou
rukou na dvore v červenkovom svetle zapadajúceho slnka, akoby
čomusi načúvala. Po chvíli šla na breh, zastala na chodníku
a roztržito začala hádzať do vody kamene, pozorujúc šíriace sa
kruhy na pokojnej hladine, ktorú lúče zapadajúceho slnka sfarbi-
li do krvavočervena.

Keď sa vrátila dnu, z rádia sa ozývala hudba a muž sedel vo
foteli s knihou v ruke. Bol iba v košeli, mal vyzuté topánky a na
nohách mal len špinavé, deravé ponožky. Aj manžety na ruká-
voch mal špinavé.

„Netrieskajte dverami!“ povedal nahnevane. „Kávu si môžete
vypiť v kuchyni. Nechcem vás ani vidieť.“

Jeho malé, zlostné oči v starej tvári pod šedivými vlasmi boli
ako neživé, zúfale diery do prázdna.

Žena ho neposlúchla, ale pomaly prišla k nemu, zľahka si
klakla k fotelu a dotkla sa ho rukou.

„Dobre viete, že to nie je pravda,“ povedala priateľsky a pre-
svedčivo, akoby sa rozprávala s chorým. „Vôbec nemusíte byť
nešťastný.“

Muž sa vyhybal jej pohľadu, chcel čosi zahundrať, ale napokon sa vzdal a svoju veľkú ruku opatrne položil na jemnú ženinu ruku.

„Vidíte,“ povedal čo možno najnevľúdnejšie a najbezcitnejšie, „že toto nie je pre vás vhodné miesto. Pohybujú sa tu príznaky. Privolávajú ich späť zo zabudnutia. Myslel som, že som už dosiahol pokoj. Toto je pre vás nebezpečné miesto, keď prichádzate z tmy.“

„Nie,“ odporovala žena. „Vôbec nie. Ja sama som nepríjemný hosť. Som nebezpečná a zlá. To všetko je moja vina. No za to, že zachytávam vaše myšlienky a hovorím ich nahlas, za to nemôžem. Dobré viete, že to nie je nič iné. Príznaky nejestvujú. Len spomienky vám spôsobujú zármutoč, len spomínanie vás robí nešťastným.“

„Prečo ma nenecháte na pokoji a nedáte mi čítať?“ povedal muž unaveno.

No žena nevstala od fotela, ešte vždy mala ruku na jeho oľenách a on cítil jej teplo.

„Pohladkajte ma po vlasoch,“ požiadala ho tichučko a zavrela oči. „Máte takú dobrú ruku.“ Na líca jej vystúpila slabá, nesmelá úsmev. „Cítila som sa dobre a bezpečne, keď ste ma tam na tvári držali okolo pása. Zaiste si neuvedomujete, že ste jediný muž, ktorého poznám, jediný človek, ktorý je ku mne dobrý. Nemám vôbec vlastné ja a teraz som unavená. Keď ste mi položili ruku okolo pása, vytratil sa mi z duše všetky starosti a úzkosť. Toto – pohladkajte ma po vlasoch. Pohladkajte moju boľavú hlavu.“

Muž opatrne položil ruku na žene ostré vlasy. Zároveň si žena tuho pritlačila ruky k jeho kolenám, pritlačila si k nim aj prsty a strašne zavzlykala. Muž cítil, ako mu žene vlasy šuchorili pod rukou, a keď ju zdvihol, videl, že sa mu na nej zachytil vypadnutý vlas, ktorý akoby držala akási neznáma sila.

„Ešte – ešte raz,“ vzdychla žena a tvár si zľahka pritlačila na jeho kolena.

Muž ju veľkou rukou jemne hladkal po vlasoch a postupne cítil zvláštne upokojenie a únavu. Vlasy mu už nešuchorili pod rukou, stratili tvrdosť, zierneli a zmäkli a žena sa mu už nepro-

na vzdychla. Keď sa jeho ruka prestala pohybovať a spočinula na vlnom líci, žena ticho a upokojene povedala:

„Najprv som sa bála, keď do mňa vošla tá druhá. Tak som sa bála, že som si pritlačila ruku na ústa, aby som jej zabránila hovoriť. No prišlo to od vás. A mala som pokúšenie vzdáť sa. Celé telo mi najprv oťaželo a sŕbavelo, ale potom, keď som rozprávala, stalo sa očarujúco ľahkým. Teraz chápem, že to tak musí byť. Vy mi musíte dať dušu, keď som svoju vlastnú stratila. A keď mi dáte dušu, budem vás počuť, aj keď budem preč.“

„Nemám vám čo dať,“ povedal muž nevľúdne, ale neodtiahol ruku z jej líca.

Žena dlho mlčala. Potom povedala: „Možno nestačí žiť len preto, aby ste chovali sliepky!“

Keď to povedala, opatrne si odsunula mužovu ruku z líca, odtiahla ruky z jeho kolien a mimovoľne si nimi prešla po vlasoch. Muž na ňu znova hľadela s úžasným podzrením, lebo až privedli dobre poznal ten pohyb, poznal ho spred dvadsiatich rokov.

„Nerobte tak,“ povedal nazlostene. Žena naňho len začudovane pozrela a nechápala, čo má na mysli.

Vonku obloha dostala chladný, biely nádyh a obzor zakrývali oblaky so striebřistými okrajmi. Zažínali sa hviezdy.

„Chcela by som vidieť ten dub,“ povedala žena zasnene a ústa mala pootvorené. „Chcela by som vidieť ten dub, ktorý ste zasadili v deň vašej svadby.“

Muž prudko vstal a pustil knihu z ruky. Mal tmavú a zvráštenú tvár.

„Sama ste to chceli,“ povedal. „Podte!“

Vyšli von. Keď si oči privykli na šero, pod stromami bolo ešte jasne vidieť chodník. Muž šiel popredu, ale žena ho dohonila a chytila ho pod pazuchu. Muž neprotestoval. Večer bol už chladný a ako kráčali po tmavnúcom chodníku k vrátkam, vzájomne cítili svoje teplo.

„Tu, práve tu si ma dobehol, keď som chcela odísť,“ povedala žena takmer pošepky. „No vtedy som nemyslela na dub. Vari už tak veľmi vyrástol? Na zemi pod ním je plno žaluďov.“

„Zasadil som ho pred dvadsiatimi rokmi,“ povedal muž odme-
vaným, cudzím hlasom. „Dom bol vtedy nový. Býval – bývali sme
v ňom len v lete...“

„Bývali sme v ňom len v lete...“ zopakovala žena celkom
ticho ako bezchybná ozvena.

„Pred ôsmimi rokmi som sa sem celkom presťahoval. Prene-
chal som obchod chlapcovi a...“

„Chlapcovi?“ zopakovala žena prekvapene.
Muž netrpezlivo pohlol rukou, za ktorú ho žena držala. „Neboj
to náš chlapec,“ povedal mrzuto. „Ved' ty si nechcela deti.
Nezaslúžil som si to, bola si predsa na mňa taká dobrá!“

Na oblohe chladne a neprístupne žiarili hviezdy a vedľa nich
pri vrátkach stál tmavý dub.

Pre muža to už nebolo iba zločinné zahrávanie sa so smrťou,
všetko bolo preňho pravda a na čelo mu vystúpili malé, štekľivé
kropaje potu.

„Čo by si chcel, aby som ti povedala – po tom všetkom?“
spýtala sa žena a jej hlas sa strácal v tme.

Muž jej chytil ruky a neisto, prosebne ich stisol. „Povedz len:
odpúšťam ti!“ prosil. „Len: odpúšťam ti! Potom bude všetko ako
predtým, akoby sa nič zlé nebolo stalo.“

„Odpúšťam ti!“ povedala žena ticho. „Odpúšťam ti!“ zopako-
vala hlasnejšie a plač mala na krajíčku. „Odpúšťam ti!“ zavzlyka-
la a pevne stisla mužove neisté ruky. Neuspokojila sa však len
s tým. Čosi v nej nežne, presvedčivo pokračovalo: „Aj ty mne
odpusť!“

Muž sa zachvel, srdce mu poskočilo v hrudi. „Nemám ti čo
odpustiť,“ šepol a jeho najhlbšie vnútro zaplavila radosť, všetko
v ňom bolo jasné ako vo vysvietenej izbe a nemal v sebe ani
jediný kútik, v ktorom by na neho striehla tma.

„Teraz je všetko dobré, všetko je ináč ako predtým,“ povedal
ženin hlas z tmy a muž sa zachvel, lebo poznal ten hlas, no teraz
v ňom bola neha, ktorú nikdy vo svojom živote nepocítil. A kým
žena hovorila, objala ho okolo krku a zľahka sa pritlačila bližšie
k nemu. Mužovi bolo jej telo milé a blízke.

V tme našiel ženine ústa a pobožkal ich, bozkával ich po

dvadsiatich rokoch a po smrti a všetko bolo ako predtým, ibaže
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“

„Máš také dobré ústa!“ povedala žena ticho. „Máš dobré ústa,
očarujúcejšie a blaženejšie ako predtým.“